

شنبه ۶ آبان ۱۳۹۶

دیپلماسی

مهر فزا

۰۱ ۱۶ ۰۱

اگر من جای ظریف بودم

باطناب اردوغان وارد چاه نشویم

علی بیگدلی

استاد دانشگاه شهید بهشتی

روزی که هیأت نظامی ترکیه به تهران آمد با خودم گفتم آن‌ها برای ایران نمی‌توانند یک متحد استراتژیک همیشگی باشند؛ در طول تاریخ ترک‌ها منافع خود را بر روابط با دیگران ترجیح داده‌اند. آمدن اردوغان به تهران نشان داد آن‌ها سرگردان هستند، برای همین سعی می‌کنند از هر دری وارد شوند تا بتوانند به اهداف خود برسند. اردوغان نشان داده که در تصمیم‌گیری‌هایش ثبات ندارد، سیاست یک‌بام و دو‌هوی او در اتحادیه اروپا، و نیز سودای شکست‌خورده او در رهبری شمال آفریقا نشان می‌دهد، او مردی است که ثبات‌ندار، اردوغان تا پیش از وقوع کودتا دو استراتژی محوری داشت. ابتدا عضویت در اتحادیه اروپا و دوستی با جهان غرب، و در کنار آن نگاه به شرق به هدف احیای دوباره عثمانی. او در استراتژی اول با سدهای فرانسوا اورلاندی که اتحادیه اروپا را مختص به جهان مسیحیت می‌دانست، و مخالفت‌های آشکار وی در پی اثریش مواجه شد و اقبال بالایی در تحقق این هدف نیافت. از سوی دیگر برای تحقق استراتژی دوم خود در پی استفاده از مثلث ترکیه، عربستان سعودی و قطر بود که به دلیل تفاوت نگاه آنکارا و ریاض در چشم‌انداز منطقه‌ای این دو پایتخت، این استراتژی نیز بافرز و نشیب‌های جدی مواجه شد. در دوران پساکودتا، اردوغان در حال استفاده از تاکتیک نزدیک شدن به روسیه و ایران است که به ظاهر ایجاد مثلث ترکیه، ایران و روسیه را محتمل می‌سازد. اما در واقع این اهرم فشاری برای امتیازگیری از جهان غرب و در جهت پیشبرد اهداف آنکارا بود. در آن سو اوضاع در وزارت خارجه ما نیز به مراد نیست، سیاست خارجه ایران غیرمتمرکز است برای همین ترک‌ها به خوبی می‌دانند در ایران استراتژی ثابتی وجود ندارد، اگر قرار بود روزی در وزارت خارجه صاحب‌اختیارات لازم باشم در مرحله اول باید تکلیف خودمان را مشخص کنیم، با ادامه این شیوه ظریف نمی‌تواند کار خاصی انجام دهد، به قضیه همه برسیم در اقلیم کردستان نگاه کنیم؛ ایرانی‌ها حتی جلوتر از دولت عراق وارد معرکه می‌شوند و سعی می‌کنند نقش اول را داشته باشند، در حالی که ابتدا باید دولت عراق و بعد از آن ترکیه وارد شوند اما ایرانی‌ها سینه چاک می‌کنند و ما بدون اینکه به طور رسمی از ما بخواهند وارد مسائل عراقی‌ها شدیم شاید این روزها العبادی به ما احتیاج داشته باشد و سکوت کند اما این را جایی یادداشت کنیم که روزی عراقی‌ها در آینده‌ای نزدیک در برابر ما قرار می‌گیرند. دستگاه دیپلماسی ما فکر می‌کند می‌تواند با کارت ترکیه بازی کند اما یادمان باشد که اردوغان تا اینجا همواره چچار ناکامی بوده است، این عضو قدیمی اخوان المسلمین محبوبیت خود را چه در داخل و چه خارج ترکیه از دست داده است، روزی جوان خاورمیانه آرزو داشتند رهبری شان بر عهده رفقای حزب اک پارتی باشد اما حالا چطور؟ آن‌ها به‌شدت سقوط کرده‌اند.

یک روز اردوغان تصمیم می‌گیرد با عربستان و قطر مثلث رابطه داشته باشد و روز بعد سراغ ایرانی‌ها و عراقی‌ها می‌رود، هر بار هم اضلاع مثلث او در هم می‌شکنند، توصیه می‌کنم باطناب ترک‌ها وارد هیچ چاهی نشویم، وقتی بهار عربی آغاز شد، هم پیمانان اردوغان حائز اهمیت بود، که برای تریک حضوری به رئیس‌جمهور جدید این کشور، به قاهره سفر کرد. لذا وقوع کودتای مصر و برکناری محمد مرسی نشان‌دهنده وجود اختلافاتی ریشهای میان آنکارا و ریاض بود. یک‌دپدیم که در مصر کار به جایی رسید که حتی حمایت عربستان از ژنرال سی سی هم نتوانست دل اردوغان را نرم کند و او به پشتوانه آشتی با اسرائیل و دسترسی به بازار این کشور، دست رد بر سینه عربستان سعودی زد. البته این هم نمونه دیگری از اشتباهات اردوغان و بلند پروازی‌های اوست که ضرر آن به مردم ترکیه و بعد سایر کشورها در منطقه می‌رسد.

راهبرد

مردی در میانه قذافی و احمدی نژاد

احمد نقیب‌زاده

پژوهشگر حوزه علوم سیاسی

او استثنای تاریخ آمریکاست، پیش از او هیچ رئیس‌جمهوری در کاخ سفید این‌گونه در صحنه سیاست رفتار نکرده بود، مردی که در صفحات اجتماعی‌اش به‌صورت مستقیم با مردم سخن می‌گوید و صحنه‌آرایی می‌کند، او می‌تواند صبح کاری را انجام دهد و همان شب آن را لغو کند؛ مردی خودشیفته و مردم‌فریب که سال‌ها در محافل نظامی و اقتصادی حاضر بوده و البته بارها هم شکست خورده است.

گزارش

عکس: تام‌بینگتون

اگتی امیجیز

کافکاخوانی با دونالد ترامپ

- نزهت امیرآبادیان**

روزنامه‌نگار

«یک روز صبح وقتی گرگور زامزا از خوابی آشفته به خود آمد، دید در تختخواب خود به شش‌راهی بزرگ تبدیل شده است. بر پشت سخت و زره‌مانندش افتاده بود و اگر سر را کمی بالا می‌گرفت، شکم بر آمده و قهوه‌ای رنگ خود را می‌دید که لایه‌هایی از پوست مسخ خشکیده و کماتی شکل، آن را به چند قسمت تقسیم می‌کرد.» «مسخ‌فرانتس کافکا»

دنیای سرد کافکاملو از نیست‌هاست. انسان‌هایی از خودبیگانه که در پوچ‌گرایی و پوچ‌نگاری وجود دارد و نه در «فصر» و معنایی طبیعی و بشری در داستان‌های او به حالت تعلیق درمی‌آیند، تعلیقی که خواننده و جهان را به درون خود می‌کشاند و ما را بخشی از نیست‌انگاری‌های او می‌کند. نه در داستان «محاکمه»ی کافکا عدالت وجود دارد و نه در «فصر» و معنایی یافت می‌شود. در داستان‌های او سیاست غایب است و خرد سیاسی تمسخر قوانین نوشته شده بشری است و چیزی جز بی‌خردی نیست.

تفسیر غیر عقلانی دونالد ترامپ از توافق هسته‌ای با ایران، خروج او از توافق‌نامه اقلیمی پاریس و درخواست افزایش زرادخانه‌های هسته‌ای آمریکا همانند دنیایی است که کافکا در داستاهش خلق می‌کرد. جایی که به فرمان مردی که تازه از راه رسیده، حاصل سال‌ها خرد جمعی انسان‌ها به حالت تعلیق درمی‌آید.

به نوشته نیویورک، مدت‌ها قبل از آنکه دونالد ترامپ با تمسخر موشک‌های کره‌شمالی را «فشفشه‌های مرد کوچک» بنامد یا

به تشکیلات سیاست خارجی جمهوری خواهان طعنه بزند و آنها را «حمق» بخواند، اهانت خاصی در مورد یک توافق بین‌المللی بیان داشت.

او برنامه جامع اقدام مشترک که در دولت اوباما در سال ۲۰۱۵ امضا شده بود را «بدترین توافق ممکن» نامید و اعلام کرد که در دولت خود این مذاکره را مجدداً انجام خواهد داد. اسما در حقیقت این توافق نقطه تحولی مهم و به‌طرز نادری موردقبول همگانی بود. بعد از سال‌ها تردید، چین و روسیه به‌همراه دیگر اعضای دائم شورای امنیت سازمان ملل به‌همراه آلمان و اتحادیه اروپا به این توافق پیوستند. اما در حقیقت این توافق مذاکره‌کننده آمریکا در مورد مذاکرات منتهی به این توافق گفت: «تمام دنیا در مقابل ایران بود.»

اگرچه از نظر جمهوری خواهان این توافق رفتار ایران در مورد آزمایش‌های بالستیک یا در مورد عراق و سوریه را تغییر نداد. اما تاثیر این توافق‌نامه بر برنامه هسته‌ای ایران غیرقابل‌انکار است.

حتی منتقدان تندخوی ایران مانند جیمز ماتیس، وزیر دفاع آمریکا و ایوود باراک، نخست‌وزیر سابق اسرائیل این توافق را برای امنیت بین‌المللی حیاتی دانسته‌اند و مجدجواد ظریف، وزیر امور خارجه ایران و فدریکا موگرینی، مسئول سیاست خارجی اروپا از سوی گروه‌های مختلفی به‌عنوان نامزد دریافت جایزه صلح نوبل مطرح شده‌اند.

یک منبع در واشنگتن پست می‌گوید، زمانی که ترامپ در یافت که نه‌تنها ماتیس بلکه وزیر امور خارجه، ر کس تیلرسون و دیگر مقامات امنیت ملی آمریکا می‌خواهند که این توافق‌نامه حفظ شود، هم‌چنین در قطعنامه‌های دیگر از اتحادیه اروپا خواسته شده است تا حزب‌الله لبنان را یک سازمان تروریستی بدانند. به گزارش ایسنا این اقدام کنگره در راستای سیاست دولت ترامپ برای متوقف کردن توسعه برنامه موشکی ایران انجام شد. درحالی‌که مقامات کاخ سفید پیش‌تر اعلام کرده بودند که هر گونه توافق با ایران علاوه بر موضوع برنامه هسته‌ای ایران باید شامل همه اختلافات از جمله برنامه موشکی ایران نیز باشد، مقامات اروپایی تاکید کرده‌اند که تغییر در برجام امکان‌پذیر نیست. مقامات کشورمان نیز همواره تاکید کرده‌اند که ایران بر سر توانایی‌های دفاعی خود مذاکره نمی‌کند.

و جمهوری خواهان دیگر او را انتخاب نکنند. ترامپ ذهن‌گسرا و البته با شخصیتی برون‌گرا شاید بتواند بخشی از آرای عمومی را به‌خود جلب کند اما حزب جمهوری‌خواه و هواداران سنتی آن نسبت به ترامپ بی‌تفاوت نخواهند بود، او به مانند رئیس‌جمهور سابق ایران احمدی‌نژاد از روی سلاطین روزمره و بدون مطالعه افرادی را در کابینه‌اش انتخاب می‌کند و چند روز بعد وقتی می‌بیند ایده‌های اطرافیان‌ش با او سازگار نیست آن‌ها را به راحتی کنار می‌گذارد، او یک روز شیفته می‌شود و روز بعد آن روی سسکه پیدا می‌شود و بسازی را تغییر می‌دهد.

در انتخابات آمریکا حزب جمهوری‌خواه در دوره‌ای قرار گرفت که جبر سیاسی آن‌ها را به سمت حمایت از ترامپ کشاند، جمهوری خواهان یا باید رقابت را به رقیب خود حزب دموکرات واگذار می‌کردند یا اینکه از ترامپ دفاع

می‌کردند، برای همین با چشم‌گریان به ترامپ رای می‌دهند.

اماسه نظرم این‌یک حالت استثنای بود، که حزب در برابر یک پدیده قرار گرفت، هر چند نباید سنساریو پر حاشیه این انتخابات و شایعه دخالت روس‌ها در انتخابات آمریکا اهم دستکم گرفت.

ترامپ، احمدی‌نژاد و رهبر سابق لیبی معمر قذافی هر سه از یک جنس هستند، آن‌ها پوپولیست هستند؛ و می‌خواهند غیرقابل پیش‌بینی باشند البته آن‌ها خوشحال می‌شوند که افکار عمومی جهان درباره‌شان بگویند که رهبرانی غیرقابل پیش‌بینی هستند، این نقطه‌ضعف بزرگ شخصیتی آن‌هاست، زیرا غیرقابل پیش‌بینی‌ها رفتار عقلایی ندارند، سیاست‌مدارانی بدون معیار که دانماضد و نقیض‌بخوردمی‌کنند و جهان این تضاد را نمی‌پسندد.

شود. سرد‌گم‌شود. در اوایل ماه اکتبر کاخ سفید برنامه جدید برای ارضای خشم خود در پیش گرفت. ترامپ انکار می‌کند که این توافق همسو با منافع ملی آمریکاست و آن را یک فریب می‌داند، اما اقدام او در راستای لغو آن انجام نمی‌دهد بلکه آن را به کنگره می‌سپارد تا تصمیم بگیرد که تحریم‌ها را تمدید کند یا خیر.

لغو این توافق از سوی آمریکا سابقه دهه‌ها رهبری ایالات متحده را در زمینه عدم گسترش سلاح‌های هسته‌ای بر یاد می‌دهد. توماس اراگام جونپور سفیر بازنشسته که در طول ۲۰ سال کار خود در مذاکرات بزرگ و مهمی در زمینه کنترل تسلیحات و خلع‌سلاح آمریکا مشغول به کار بوده است، سخنان ترامپ در مورد توافق هسته‌ای ایران را اینگونه تفسیر می‌کند: «من هرگز موضوعی‌تسا به این اندازه ب‌سرت و بعید ندیده‌بودم. به عقیده من هیچ دلیلی وجود ندارد که ما بتوانیم بگویم این توافق‌نامه یک فریب است، مگر برای منافع سیاسی ناچیزی یا اینکه ما واقعا بخواهیم جنگی به‌پا کنیم. از لحاظ تاریخی قطعاً این توافق‌نامه تضادهایی با برخی از توافقات کنترل سلاح دارد. اما این فقط مانند آن است که ما در حال خواندن کافکا هستیم.»

درواقع در دو هفته گذشته تعدادی از شاخص‌های بی‌ثباتی سیاسی در ترامپ دیده شده است. روز ۱۷ اکتبر، ترامپ، تیلرسون را که به دنبال راه‌حلی برای مذاکره با کره‌شمالی بود مورد انتقاد قرار داد و در تریتهی کره‌شمالی را به حمله نظامی تهدید کرد. هفته گذشته NBC گزارش داد که ترامپ در جلسه‌ای با پنتاگون خواهان دهب‌ا بر شدن زرادخانه هسته‌ای شده است.

در حالی‌که هر گونه افزایش در زرادخانه هسته‌ای موجب نقض معاهده‌های خلع سلاح شده و رقابت هسته‌ای جهانی جدیدی را به راه خواهد انداخت. (بعد از این جلسه بود که تیلرسون او را «حمق لعنتی» نامید)

واکنش‌های ترامپ برای بسیاری از متحدان وفادار پیشین او تضادهای زیادی ایجاد کرده‌است و او را غیرقابل تحمل کرده‌است. باب کروکر رئیس کمیته خارجی مجلس سنای ایالات متحده

به تایمز گفته است: با نظراتی که ترامپ می‌دهد ما می‌توانیم به سوی جنگ جهانی سوم برویم. تام‌باراک، یکی از دوستان نزدیک ترامپ به واشنگتن پست گفته‌است که سخنان او شوکه‌کننده و خیره‌کننده است.

برهم‌زدن توافق هسته‌ای با ایران اعتبار ایالات متحده را در میان شرکای اصلی آن در دنیا از بین خواهد برد. در این مورد آمریکا به‌طور جدی با چین مواجه خواهد شد که هم‌اکنون در حال گفت‌وگو با کره‌شمالی است.

گلوبال تایمز، یک روزنامه دولتی چینی در گزارش‌شی در این‌مورد پرسیده است: «اگر آمریکا یک قرارداد جهانی را صرفاً به‌دلیل تغییر دولت برهم می‌زند چگونه می‌تواند به عنوان یک قدرت بزرگ جهانی باقی‌بماند؟»

گویب ترامپ در مقابل جهان ایستاده تا بگوید ببینید توافقات و معاهده‌های بین‌المللی پوچ و بی‌معناست و او مانند کودکی لجاجت می‌آید تجربه هسته قوانین و رویدادها را با خواست‌های زودگذر خود زیر و رو می‌کند. کافکا را استادی بی‌معنایی می‌دانند. انگار رئیس‌جمهور غیر‌نرمال آمریکا می‌خواهد برای مردم جهان، یک دنیای کافکایی بسازد.

خبر سوم

کنایه ظریف به دولتمردان آمریکایی

محمدجواد ظریف، وزیر امور خارجه در روز پنج‌شنبه با انتشار سه توییت جداگانه به ادعاها و اظهارات اخیر همتای آمریکایی خود رکس تیلرسون پاسخ گفت.

ظریف در توییت اول خود نوشت: آمریکا در سال ۱۹۵۳/۱۳۳۲ دولت منتخب ایران را تغییر داد و از سال ۱۹۷۹/۱۳۵۷ برای تکرار آن تلاش می‌کند. ایرانی‌ها فریب‌بازی آمریکا و ابراز

همدلی‌های ساختگی را نمی‌خورند. وزیر امور خارجه کشورمان در توییت دوم خود تاکید کرد: دروغ بودن همدلی با ایرانیان با استفاده ترامپ از نامی جعلی برای خلیج فارس، تروریست‌نامیدن مردم ایران و ممنوع کردن سفر آنها به آمریکا مشخص شد.

ظریف همچنین در توییت سوم در کنایه‌ای خطاب به مقامات آمریکایی تاکید کرد: آمریکا باید ژست «ایستادن کنار ملت ایران» را رها کند- ایرانی‌ها رئیس‌جمهورشان را با ۶ میلیون اختلاف رأی و با مشارکت ۷۳درصدی انتخاب کردند. مقایسه می‌کنید؟ (شاره به اینکه دونالد ترامپ در انتخابات ریاست جمهوری این کشور در آرای مردمی دو میلیون از رقیب خود هیلاری کلینتون عقب بود).

خبر دوم

قطعنامه کنگره آمریکا علیه برنامه موشکی

مجلس نمایندگان آمریکا قطعنامه‌ای را تحت عنوان «قانون اجرایی برنامه موشکی بالستیک ایران و تحریم‌های بین‌المللی» را با اکثریت آرا به تصویب رساند. ایالات متحده که این روزها تلاش می‌کند کشور ایران را تا جایی ممکن محدود کند، روز چهارشنبه این قانون جدید را تصویب کرد. به‌گزارش پایگاه خبری نشنال، مجلس نمایندگان کنگره آمریکا چهار قطعنامه را علیه ایران و حزب‌الله لبنان به تصویب رساند. این قطعنامه با هدف متوقف کردن برنامه موشکی بالستیک ایران به تصویب رسیده است. همچنین در قطعنامه‌های دیگر از اتحادیه اروپا خواسته شده است تا حزب‌الله لبنان را یک سازمان تروریستی بدانند.

به گزارش ایسنا این اقدام کنگره در راستای سیاست دولت ترامپ برای متوقف کردن توسعه برنامه موشکی ایران انجام شد. درحالی‌که مقامات کاخ سفید پیش‌تر اعلام کرده بودند که هر گونه توافق با ایران علاوه بر موضوع برنامه هسته‌ای ایران باید شامل همه اختلافات از جمله برنامه موشکی ایران نیز باشد، مقامات اروپایی تاکید کرده‌اند که تغییر در برجام امکان‌پذیر نیست. مقامات کشورمان نیز همواره تاکید کرده‌اند که ایران بر سر توانایی‌های دفاعی خود مذاکره نمی‌کند.